

ДО ПИТАННЯ ДЕТЕРМІНАТ ЗЛОЧИНІВ, ЯКІ ВЧИНЯЮТЬ УЧАСНИКИ АТО

Ключові слова: злочинність, попередження злочинності, військовослужбовці.

Keywords: crime, crime prevention, servicemen.

Анотація: Проаналізовано причини злочинності серед учасників антитерористичної операції. Запропоновані способи запобігання цьому явищу.

Abstract: The causes of crime among the participants of the anti terrorist operation were analyzed. The ways aimed to prevent this phenomenon were proposed.

З прикриттю мусимо констатувати, що зараз на сході України відбувається комплекс спеціальних організаційно-правових заходів, спрямованих на протидію діяльності незаконних російських та проросійських збройних формувань. Особи, які захищають територіальну цілісність України проявляють велику відвагу та мужність. Однак повертаючись до мирного життя, досить часто, процес їх адаптації відбувається з деякими труднощами, які інколи можуть вилитись навіть в суспільно-небезпечну поведінку.

Слід зазначити, що проблемам детермінації злочинності присвятили свої наукові дослідження такі вчені як: Головкин Б. М., Данышин І. М., Зелинский А. Ф., Лукашевич С. Ю. та інші. Варто відзначити праці Тімченка В. О., який зробив великий внесок в дослідження саме соціально-психологічних особливостей повернення до мирного життя осіб, що брали участь у збройних конфліктах.

Джерелом криміногенно деформованих компонентів суспільної свідомості виступають деструктивні компоненти, які проявляються в ірраціональній схильності до руйнування культурних традицій, запереченні самої ідеї доброчесності людини, відхиленні від загальновизнаних норм поведінки, порушенні будь-яких заборон, у тому числі кримінально-правових [5, с. 107].

Антитерористична операція на території нашої держави вимушена пропускати через себе багатотисячні маси молодих людей і після демобілізації повертає їх назад в громадянське суспільство, вносячи в нього при цьому свої особливості в їх свідомість [1, с. 176].

Україна вже стикалася з проблемою повернути після бойових дій військовослужбовців, а саме після війни в Афганістані. В повному обсязі так і не запрацювала жодна програма реабілітації, що зумовило складнощі з працевлаштуванням та породжувало насильство [1, с. 179].

Недостатній рівень соціального захисту військовослужбовців, як свідчить закордонний і вітчизняний досвід, негативно позначається на військовослужбовцях [2, с. 242].

«Військовий синдром» - бомба сповільненої дії, він може проявитися у ветерана АТО через півроку, рік, а може і через десять років. Він може вдарити по усій нації, адже у зоні проведення антитерористичної операції, в більшості своєї, воюють чоловіки у віці від 18 до 45 років тобто найбільш працездатна частина населення України. Україну може захлиснути хвиля криміналу. У виснаженому війною суспільстві не всі зможуть реалізувати себе в мирних заняттях, а відмінному

військовослужбовцю, який навчився вбивати, легше, ніж кому іншому, буде відправитися на розбій [3, с. 233].

Після повернення додому герой війни «раптом» може виявитися зайвим у «невосному світі», а держава, ледь згасне мода на ветеранів, може просто забути про нього. При цьому дія «восного синдрому» набуватиме не конструктивний (як на війні), а деструктивний характер. І тому, якщо в зоні проведення АТО, як особистий ворог сприймався кожен озброєний представник протилежної сторони, то в умовах мирного часу образ ворога може перенестися на співвітчизника, який не може або не хоче зрозуміти свого вчорашнього «героя-захисника» [4, с. 205].

Про певну тенденцію до вчинення злочинів цією категорією людей може свідчити Закон України «Про амністію в 2016 році», особливістю якого було те, що Закон дозволив вийти на свободу за амністією воїнам-учасникам АТО, засудженим за нетяжкі злочини. Дане рішення знайшло свою підтримку в соціумі.

Необхідність амністувати таку категорію людей як воїни-учасники АТО, свідчить про неефективну діяльність держави направлену на реабілітацію цієї соціальної групи.

Говорячи про детермінацію злочинності учасниками АТО, слід зазначити, про певні труднощі на практиці, які виникають з матеріальним забезпеченням, соціальним захистом сімей військовослужбовців, отриманням статусу учасника бойових дій. Надмірно тривалі бюрократичні процедури викликають у воїнів-учасників АТО відчуття несправедливого ставлення до них, вони відчувають себе обманутими та непотрібними. Все це, на наше переконання, знаходить відображення у свідомості, викликає бажання справедливості, за яку приходится боротись силою. В подальшому може виникнути відчуття, що єдиним способом досягнення покращення може стати насильство.

Враховуючи все вищезазначене, можна прийти до висновку, що на сьогодні наша держава перебуває в важкому становищі, але в той же час, враховуючи положення Конституції України, яка проголошує Україну соціальною державою потребує від неї вжиття комплексу дій з метою захисту прав та законних інтересів воїнів-учасників АТО. Даний механізм потребує вдосконалення, а саме: створення системи належного психологічної та фізичної реабілітації, а також гарантованої системи соціального захисту. Все це в комплексі зможе зменшити соціальну напругу та потенційні конфлікти між людиною і державою.

Список використаних джерел:

1. Буряк О. О. Військовий синдром "АТО": актуальність та шляхи вирішення на державному рівні. Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил. 2015. Вип. 2. С. 176-181.
2. Кравченко М. В. Основні проблеми соціального захисту учасників АТО. Аспекти публічного управління. 2015. № 11-12. С. 36-43.
3. Тімченко В. О. «Військовий синдром» як психологічний поведінковий маркер ветеранів антитерористичної операції. Проблеми екстремальної та кризової психології. Зб. наук. праць. Харків: НУЦЗУ, 2016. Вип. 19. С. 187–197
4. Тімченко В. О. Психологічні особливості «виходу з війни» військовослужбовців та працівників служби порятунку. Особистість як суб'єкт подолання кризових ситуацій: психологічна теорія і практика: монографія / за ред. С. Д. Максименка, С. Б. Кузікової, В. Л. Злиwkова. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. С. 200-214.
5. Головкін Б. М. Загальна характеристика детермінантів злочинності в Україні. Форум права. 2014. № 1. С. 106–111.

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

ЗЛОЧИННІСТЬ

У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Матеріали XVI Всеукраїнської кримінологічної
конференції для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 12 грудня 2017 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2017

УДК 343.9.01:005.44
ББК 67.61я431
3-68

Редакційна колегія:
проф. А. П. Гетьман;
проф. Б. М. Головкін;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова,
канд. юрид. наук, ас. О. В. Таволжанський,
канд. юрид. наук, ас. Н. В. Сметаніна,
канд. юрид. наук, ас. К. Д. Кулик,
канд. юрид. наук, ас. О. О. Шуміло,
ст. лаб. К. С. Остапко

3-68 **Злочинність** у глобалізованому світі : матеріали XVI Всеукр.
кримінол. конф. для студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Хар-
ків, 12 груд. 2017 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. –
Харків : Право, 2017. – 420 с.

ISBN 978-966-937-307-6

ISBN 978-966-937-307-6

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2017
© Оформлення. Видавництво «Право», 2017